



Алеко Константинов

В Българска Швейцария
Пътни бележки

Благослови, отче Серапионе!... Но не ти, легендарно страшилище на Рилската обител, а ти, духовний пастирю на Черепишкия манастир, с издутите потури, раздрани от пети до колене и разпрани от коленете до пояса; ти, с разгърдената до пъпа риза, с побелялата от паспал салтамарка, с коси враждебни на гребена и водата, коси, в които восъкът от вошениците се е избърсвал петдесет години и ги е превърнал в една неописуема маса; ти, отче, с калимявка подобна на хармоника и с физиономия на нищо не подобна – благослови! Благослови моя опит да дам поне бледно понятие за величествените природни хубости, които пленяват окоето на пътника, изпаднал волею или неволею на Черепишкия манастир...

Волею или *неволею*?... Да, да, снизходителний читателю, съвършено вярно: вий, въпреки вашето желание, може един ден да се видите пленник на Черепишкия манастир и да седите там и ден, и два, и пет, и десет дена, да, да! Представете си, че вий сте чиновник в българско княжество, граждански или военен, все едно, и вас *в интереса на службата* ви мятат като непотребен предмет от един край на друг и това го вършат с такава внезапност, щото вий по неволя сте оставили семейството си, да речем в София, а сами заминувате, например, за Видин, за Шумен или за Силистра. Наближава денят на светлото Христово възкресение и възползувани от празниците, вий избирате най-късото разстояние, отивате в Рахово, летите стремглав с колата и през Враца стигате в Мездра, за да не изпуснете трена. С вас заедно на станцията чакат нетърпеливо стотини хора: деца бързат при родителите си, родители при децата си, мъже, разделени от жените си, жени от мъжете си; всички мислено предвкушават сладостта от срещи, прегръдки, целувки, от картините на семейни радости и празнични веселби. И веднага едно злое щото известие като мрачен дух облетява и попарва, и омърлушава всички трепетно ожидающа: *трен няма, на 26-й километър брегът се изронил и засипал линията*. Ами сега! Сега, ако щеш, троши си главата, а ако си с анархически темперамент, иди строши главите на ония, които са виновници на тия безобразия... Но вий ще кажете: добре, джанъм, щом падналият бряг не е заровил под себе си цял трен с пътници, това още не е кой знае какво нещастие – от Роман тренът ще закара пътниците до мястото на катастрофата, ще минат обвала пешком, а оттам ще ги поемне софийският трен. Да, тъй би било, ако у нашия железопътен управник имаше малко мозък в главата, ако имаше малко по-човешки чувства и състрадание към хорските нещастия; да, тъй би било, ако преждевременните тържества и пиението на шампанско не се считаше за венец на

прогреса; да, тъй би лило, ако един хлапак не представляваше все и вся в железопътното дело на България, този хлапак, на когото ако всяка капка кръв се превърне в шепа злато, пак няма да изкупи всичките пакости, които е нанесъл на България – и с плана за софийската канализация, и с постройката на скандалозната пернишка линия, която погълна толкова милиона, и с приемането на Виталисовата линия с изгнилите мостове, и най-сетне с престъпното преждевременно почвение на експлоатацията на линията София – Роман, *въпреки мотивираното мнение на всичките сериозни инженери в София...*

Някаква си англичанка била казала, че искърската линия била строена от поети. Кой знай! Не желае ли тази англичанка да седне в един трен с тези *поети* и с нашите железопътни управници и след един триднешен дъжд да се поразходи назад-напред между станцията Елисейна и 26-й километър? Аз бих ѝ препоръчал за всеки случай да си приготви завещанието...

Господа управници, защо компрометирахте тази чудесна линия? Беше ли чак дотам необходимо да се похвалите на сръбския крал, че сте проломили Стара планина? Най-сетне добре, похвалихте се на краля, ядохте, пихте, тържествувахте – стигаше ви толкова; но защо поехте линията, защо почнахте експлоатацията, когато всичките инженери ви казаха единогласно, че тази линия още не е готова, че е опасна, че могат да се случат големи нещастия? И ето на, нещастните случки почнаха вече. Обвали станаха вече няколко пъти, няколко пъти се спираше движението, хиляди хора изгубиха вяра в линията и губиха цели дни да чакат по станциите разчистването на пътя. А това е само началото, чакайте – още какво има да се случва, ако не се свестите и не вземете сериозни мерки! Направете за първо време поне въпиюеще необходимото: оставете един локомотив с няколко вагона да може в случай на нужда да циркулира между Мездра и Елисейна, па да не се пресича сношението със София, и нека се постави един телеграфен апарат при Черепишката секция, гдето от ден на ден все повече пътници ще се трупат, нека се избавят тия пътници поне от мрачната неизвестност всред скалите и да знаят кой път да гонят...

Ох, поотлекна ми малко!... А аз бях длъжен, бях задължен да изкажа публично поне частица от оная грозна действителност, която беше накупяла в устата на хиляди пътници и която сам чух да се изрича от устата на стотини неволни арестанти... Не можех да отлагам своя протест на български гражданин и сам пострадавши и да чакам до момента, когато живи ще бъдем погребени заедно с трена – а и нашия трен само

един косъм го делеше от такава катастрофа. Ний, всички пътници, арестувани за Великден в Черепишкия манастир, за да отговяваме с козъо сирене, видяхме как се ронеше цял бряг пред очите ни, на 26-й километър, и се отървахме само с един камък, който разтроши стълбите на последния вагон...

А хубав е наистина; боже, колко е хубав този пусти Черепишки манастир! Извивките на шумящия Искър, притиснат от едната си страна със зелени и разцъфтели лесисти хълмове, препълнени със славеи; от другата страна притиснат от надвиснали разноцветни и разноформени гигантски скали, изпъстрени с пещери, в които се гнездят манастирските стада; по каменците и сипеите на тези прошарени със зеленина скали весело се катерят и се мятат и припкат акробатите-ярета и дразнят апетита на плавно летящите над скалите орли; към творчеството на природата виждаме вече и делото на човешката ръка: в самото сърце на тези грандиозни скали зее новата незасъхнала рана – тунелът, с красива подковообразна извивка, а сърдитият Искър е обезсилен с разкошния железен на каменни стълпове мост, – и взето всичко, със сгушения и на дъното кацнал манастир заедно, представлява такава омайна картина, за каквато не ви дава понятие ни една от по-лесните и достъпни за разходки около българската столица. И скалите на Милкова ливада са красиви, по върховете им има фигури, силуетите на които в светла лунна нощ би представлявали твърде интересно зрелище, но все пак тия скали много губят при сравнението им със скалите на Черепишкия манастир.

Колкото за самия манастир, едва ли е нужно да ви казвам, че е едно мръсно гнездо, в което един порядъчен човек не може да намери място даже да седне.

Нас, неколцина случайни туристи, ни поместиха в най-хубавата и най-наредената стая. Но, боже, каква наредба! при най-голям гняв не бих пожелал и на най-позорния престъпник да сложи главата си върху такава възглавница, с каквато бе украсено моето легло. И това в привилегированата, наредена с железни кревати стая! Можете да си представите след туй какъв изглед имат другите стаи...

Един скромнен съвет за бъдещите господа туристи: не разчитайте на храната и наредбата манастирска, вземайте си провизия и всички прибори за трапеза, вземайте си и леки постилки и не се разполагайте на веселба без нужда в манастирската душна ограда, а на откритото лоно на величествената и чиста майка природа.

КРАЙ

Източник: Словото

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3719>]